

בית

מרן

כ"ב אב תשע"ט
פרשת עקב

מסטידין: ותאמר ציון (ישעיה ט"ט)
שבת פברין
השולח ליל שבת שעה 18:00 4-1 חלקים

עלון מס' 222

לעיני מרן רבינו עובדיה יוסף זע"א

הרב המקדים: הגאון הגדול רבי אברהם יוסף שליט"א
רב העיר חולון

שיעורו השבועי

של מרן הראשיל הוה"ר לישראל אב"ד במיה"ד העליון
הגאון הגדול רבי **יצחק יוסף שליט"א**
נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

נערך ע"י: הרה"ג רבי יצחק לוי שליט"א
רבה הראשי של העיר נסו | והרב מועצת הרבנות הראשית לישראל

רבינו תם	צאת השבת	הדלקת נרות שבת	העיר
20:39	19:49	18:59	ירושלים
20:36	19:47	18:57	תל אביב
20:38	19:49	18:59	חיפה
20:36	19:48	18:58	באר שבע

אין לקרוא בעלוני בשעת התפילה

השבוע
זכות עלון
"בית מרן" מוקדש ל:
אמיר בן אורית
בריאות פרנסה טובה

תל השבועי שומרי עלון "בית מרן" מוקדש לבריאות פרנסה טובה או להבדיל לבריאות בשבת
חייגו: 5290

התיקון הגדול

פרטים בעמוד 8

תוכן העניינים:

- עמ' 1-4 השיעור השבועי**
מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א
- עמ' 5 פרשת עקב**
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
- עמ' 5 בעקבות רבותנו**
המקובל הגדול רבי יהודה פתייה זצוק"ל
- עמ' 6 מאור ישראל**
הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
- עמ' 6 אקטואליה בהלכה**
הרב אברהם דניאל שליט"א
- עמ' 7 לחיות עם האמונה**
הרה"ג רבי י. ישראל לונגאסי שליט"א
- עמ' 7 אתגרים בחינוך**
הרב אברהם ברזילאי שליט"א
- עמ' 8 בחסדך בטחתי**
הרה"ג רבי ינאל כהן שליט"א

הלכות בישול בשבת

בישול דגור הנאכל חי, וחמיום מים, אם אסור מהתורה. חמיום מים רתוחים. גדר מלאכת בישול בשבת. אפיה אחר אפיה, ובישול אחר בישול, ובישול אחר אפיה. עשיית צנימים והכנת קפה בשבת. לקיים הוראות מרן בגאון.

בישול בשבת

א. כתב הרמב"ם (פ"ט מהלכות שבת ה"א): האופה כגרוגרת חי"ב, אחד האופה את הפת, או המבשל את המאכל או את הסממנים, או המחמם את המים, הכל ענין אחד הוא. אחר כך כתב הרמב"ם (הלכה ג): המבשל על האור דבר שהיה מבושל כל צרכו, או דבר שאינו צריך בישול כלל, פטור. ע"כ. אמנם לדעת רש"י (שבת כ.) דבר המבושל כמאכל בן דרוסאי שוב אין בו משום איסור בישול, אולם לדעת הרמב"ם כל שאינו מבושל לגמרי וצריך תוספת בישול אפילו מועטת, חייב על גמר הבישול. וכך פסק מרן השלחן ערוך (סי' רנ"ט סעיף ד, וסי' שי"ח סעיף ד), שכל שאינו מבושל כל צרכו שייך בו עוד בישול, וכך ההלכה למעשה.

בישול דגור הנאכל חי

ב. דעת הרדב"ז (ח"א סימן ר"ג) שהמבשל דגור הנאכל כמות שהוא חי, כגון פירות חיים שעושה מהם קומפוט פטור, כי כל האיסור הוא כאשר הבישול מכשיר לאכילה, אבל המבשל דגור שאינו צריך בישול כלל מחמת שהוא נאכל חי, פטור. ובשו"ת ערוגת הבושם (האו"ה סי' פ במלאכת האופה סק"ג) דייק מדברי הרמב"ם בהלכה ג' הנ"ל, שגם הוא סובר כדעת הרדב"ז, שהרי כתב שכל דגור שאינו צריך בישול כלל פטור. אולם רוב הראשונים חולקים וסוברים שגם המבשל דגור הנאכל חי כגון פירות חיים, ומהם: האור זרוע (ח"ב סי' סב, דט"ו וס"ב), והארחות חיים (הלכות שבת סימן עד) והלכה כדבריהם.

המחמם את המים חייב

ג. לכאורה יש להקשות, הרי מים ראויים לשתיה כמות שהם ואינם צריכים בישול, ומדוע כתב הרמב"ם שהמחמם את המים חייב? יש שכתבו לתרץ לפי

דברי המגן אברהם (ס"ט רנד בתירוץ השני), שיש חילוק בין המחמם מים לשתיה או להדחה, כי מים המיועדים לשתיה דינם כדגור הנאכל חי שהרי שותים גם מים מהברז שלא התחממו, אבל מים המיועדים להדחת כלים או לרחיצה דינם כדגור דבר שאינו נאכל חי, שהרי הוא מוכרח לחמם את המים כדי לרחוץ בהם, ולכן עובר על איסור בישול מהתורה. אבל זה תירוץ דחוק להעמיד מה שכתב הרמב"ם בסתם "המחמם את המים", שהוא דוקא בחימום לרחיצה ולא בחימום לשתיה. יש עוד תירוץ שכתב המשנה ברורה (ר"ס שיח), שאף על פי שהמים ראויים לשתיה בלא בישול, מכל מקום כיון שמשבתה על ידי הבישול חייב מהתורה. ולפי זה הרמב"ם דיבר דוקא על דגור שאינו משבתה כלל כגון פירות הנאכלים חיים, מה שאין כן כשמחמם מים לעשות תה וקפה או מרק המים משתבחים וחייב על בישולם. תירוץ זה מדויק גם בלשון הרמב"ם שכתב: המבשל דגור שאינו צריך בישול כלל פטור, לאפוקי מים שמשבתים בבישול.

בישול אחר בישול במים

ד. כאמור המחמם את המים חייב משום מבשל. זה מדובר בבישול ראשוני, אבל מים רתוחים שבישולם מערב שבת, כגון שהיו על הפלאטה מערב שבת, והיה קצר חשמלי והמים התקררו, אם לאחר מכן החשמל חזר, מותר להחזיר את המים לפלאטה, וכן מותר להעביר את המים לפלאטה של השכנים, כי המים כשמתחממים הם מתאדים ונחסרים, וגם טעמם משתנה בחימום הנוסף, ונמצא שהם בגדר "מצטמק ורע לו" גם בכמות וגם באיכות, וכבר כתב רבינו ירוחם (נתיב יב חלק ג דף ס"ט סעי"א) והביאו מרן בבית יוסף (סי' רנ"ג, ושי"ח) שכל שהוא מצטמק ורע לו אין בו משום בישול אחר בישול, וכך פסק מרן בשלחן ערוך (סי' שי"ח סעיף ח) 1 בחימום המים הוא גם מסיר מהם את החיידקים, ומשנה את ממות המים למים רתוחים, ניתן לערוך ניסוי ולבדוק, לקחת כוס מים מהברז וכוס מים רתוחים ולהכניס למקפוא, הכוס של המים הרתוחים יקפא יותר מהיר, כי ממות המים השתנתה על ידי הבישול.

לעילוי נשמת שמואל מור בן יעקב, יונתן בן אנה רפו"ש הנפש והגוף

להלכה, וכך פסקו כל הפוסקים שלנו, מהם: המנחת כהן (שער ב סוף פרק ב) - היה לפני כארבע מאות שנה, הנהר שלום וינטורה (סי' שיה סק"ח), והחיד"א בברכי יוסף (סי' שיה סק"ה), והמאמר מרדכי (סימן שיה סוף סק"ו), והפרי מגדים (סימן רגן מש"ז סק"ג), זרע אמת (ח"א חאו"ח סימן לוט), ארץ חיים סתהון (סימן שיה סעיף ח), כולם כותבים בדעת מרן שמצטמק ורע לו מותר. אם כי המשנה ברורה (סי' שיה ס"ק כה, סי' סב) תופס כדעת התוספת שבת (סי' שיה ס"ק יח, ול"ב), שמרן לא כתב את דבריו בדוקא, ופסק להחמיר גם במצטמק ורע לו. אבל מוטלת עלינו החובה לעיין בספרי הפוסקים שלנו², ורובם ככולם נקטו בדדעת מרן להקל. גם בספר שם חדש (ד"ה ע"ד) כתב שכך היה המנהג בירושלים, להכין קפה מערב שבת ולהרתיח אותו באשמורת הבוקר לאותם הקמים לשירת הבקשות. בפרט שיש כאן ספק ספיקא, שמה כדעת הרמב"ם (פ"ט מהלכות שבת ה"ג, ופכ"ב ה"ח) והרשב"א (שבת מ:), שאין בכלל בישול אחר בישול בלח, ואם תאמר כפי ההלכה שיש בישול אחר בישול בלח, שמה במצטמק ורע לו אין איסור בישול אחר בישול.

דבר רך. ואין לומר שרק אם הקשה הרבה עד שנהיה כברזל אסור, כי בהלכה זו הרמב"ם מונה גם דונג וחלב, שאינם קשים כל כך וגם בהם שייך איסור זה.

בישול המכשיר לאכילה

ז. בספר תורות אמת (סימן שיה סעיף ה) להגאון רבי רפאל בירדוגו - מגאוני מרוקו לפני כמאתים שנה - כתב יסוד חשוב, מה שכתב הרמב"ם המרכז דבר קשה או המקשה דבר רך חייב משום מבשל, הוא דיבר על מתכות דוקא, כי כך דרך מלאכתם, אבל באוכלים גדר המלאכה הוא שאסור להכשיר לאכילה על ידי בישול, מה שאין כן פרוסות לחם שהם כבר ראויות לאכילה לגמרי, אין כל חשש לשנותם ולעשותם צנימים. וכך ההלכה, שמותר לעשות צנימים בשבת, והמחמיר לעצמו תבוא עליו ברכה. וכן כתב הגאון המהרש"ם (בדעת תורה סימן שיה סעיף ה), הוא אשכנזי והתורות אמת מרוקאי, כל אחד כתב מדעתו ולא ראו אחד את השני, אבל כיוונו לדבר אחד.

הקפה משתנה

ח. לפי היסוד הנ"ל, שגדר האכילה הוא הכשרת דבר לאכילה, ולא איכפת לנו משינוי הטעם והצורה, הוא הדין שמותר לשפוך מים חיים מכלי ראשון על קפה שחור קלוי. אחינו האשכנזים מחמירים לשפוך מכלי שני, זה פחות טעים, שיבקשו מספרדי שיכין להם... בשבוע שעבר ראיתי מי שכתב להצדיק את חכם בן ציון (בשו"ת אור לציון ח"ב פרק ל אה"ד) שאסר לשפוך מים חמים מכלי ראשון על הקפה בשבת, אבל למה תמיד הם מצדיקים אותי, שיכתבו גם את הטעם של מרן זצ"ל, "שמוע בין אחיכם", מרן צודק יותר, ואני אסביר. כתבו שם שחכם בן ציון עשה מחקר, טעם את אבקת הקפה לפני ששם מים חמים, ואחר ששתו את כל כוס הקפה במקום להביא לאשה שרואה בקפה... הוא טעם את הקפה, ומצא שהטעם משתנה, לכן דחה את כל הפוסקים שהתירו לעשות קפה בשבת ואסר על סמך המחקר. מה יענו כל הפוסקים שהתירו ובכללם הראב"ה (סי' קצ"ז) - רבינו אבי העזרי - אחד מהראשונים, וכי הם טענו בהלכה?

המחמם את המתכת

ה. כתב הרמב"ם (פ"ט מהלכות שבת הלכה ו) המתוך אחד ממיני מתכות כל שהוא או המחמם את המתכת עד שתעשה גחלת הרי זה תולדת מבשל. אולם בהמשך (פ"ב ה"א) כתב: המחמם את הברזל כדי לצרפו במים הרי זה תולדת מבעיר וחייב. שואל הראב"ד (שם) מדוע לא עובר משום מבשל, הלא בגמרא שבת (עד:), מבואר שהמרכז ברזל ומקטמו באש חייב משום מבשל? הרב המגיד - מרבותינו הראשונים תלמידו של הרשב"א - מיישב שהמחמם את הברזל כדי לצרפו, הברזל הופך להיות בעצמותו לאש, ולכן מחייב משום מבעיר, ואין לדמותו לאיסור מבשל ששם המאכלים אינם למאכלת האש ממש. אולם הלחם משנה הקשה על הרב המגיד מדברי הרמב"ם שהזכרנו (פ"ט ה"ו) שם כתב הרמב"ם בפירושו: המחמם את המתכת עד שתעשה גחלת הרי זה תולדת מבשל, ומדוע כאן כתב הרב המגיד שעובר רק משום מבעיר? מתרץ הלחם משנה, אין הכי נמי, המחמם את הברזל חייב שתיים, גם משום מבשל וגם משום מבעיר, ובכל מקום הרמב"ם כתב לפי ההלכות שעסק בהם.

הקפה ראוי לאכילה

ט. אלא ההסבר הוא כך, לדעת רבי אליעזר ממיץ (בספר ריאם סי' רעד, דקל"ד ע"ב) יש בישול אחר אפיה או קליה או צליה, כי הבישול הנוספת משנה את מהות המאכל וטעמו, אולם לדעת ראב"ה התורה אסרה להכשיר דבר מאכל לאכילה על ידי בישול, אבל תבשיל שכבר ראוי לאכילה אף אם יעשה בו שינוי אין בכל איסור מבשל. בנידוננו אבקת הקפה קלוייה וראויה לאכילה כמות שהיא, ניתן לערבב אותה עם סוכר ולאכול. כך כתב מהר"י פראג' בתשובה שבשו"ת גינת ורדים (חאו"ח כ"ג סימן ג) לפני מאות שנים, כשהיו יוצאים לדרך ארוכה, היו לוקחים קפה וסוכר ואוכלים. כשלמדנו בישיבת פורת יוסף בקטמון, היה מגיע ראש הישיבה הגאון רבי עזרא עטיה ובוחר אונתו, אנחנו היינו מתרגשים והיה מרחם עלינו, שאל שאלה ומתחיל לענות את התשובה, היה מקפיד מאוד בענייני בן אדם לחברו, ובחור שהיה עונה תשובה טובה בלי עזרה, היה מביא לו פרס, ואמר לו לפתוח את הידים, 'פותח את ידיך'... ומניח לו אבקת קפה עם סוכר ואומר לו לברך שהכל, היתה עניוה, לא כמו היום שזורקים סוכריות בשפע, והיינו אוכלים כך את הקפה. אמנם היום לא רגילים לאכול כך קפה, אבל כיון שהוא ראוי לאכילה אין בו משום איסור בישול.

כך פסק מרן

י. גם מרן בבית יוסף נטה לדברי ראב"ה, שכל שהוא ראוי לאכילה שוב אין בו משום איסור בישול, וכתב בשלחן ערוך (סימן שיה סעיף ה): יש מי שאומר שדבר שנאפה או נצלה, אם בשלו אחר כך במשקה יש בו משום בישול, ואסור ליתן פת אפילו בכלי שני שהיד סולדת בו, ויש מתירים. קיימא לן יש ויש הלכה כיש בתרא, כל שכן כשהדעה הראשונה מובאת בלשון יחיד והדעה השניה בלשון רבים. ואם כן מרן פסק כדעת ראב"ה. לפי זה כתב מרן זצ"ל ביחוד דעת (ה"ב סימן מד) ועוד מספריו, כיון שאבקת הקפה שחור ראויה לאכילה מותר לערות מים חמים על הקפה בשבת אפילו מכלי ראשון, ואין בישול אחר קליה. ולפי זה מותר להניח בשר צלוי או מאפה בתוך סיר של מרק על הפלאטה בשבת, ולא ימצא, עיתון חילוני בשבת הוא מוקצה מחמת מיאוס.

ריכך הקשה והקשה הרך

ו. עוד כתב הרמב"ם (פ"ט ה"ו): וכן הממסס את הדונג או את החלב או את הופת והכופר והגפרית וכיוצא בהם, הרי זה תולדת מבשל וחייב, וכן המבשל כלי אדמה עד שיעשו חרס חייב משום מבשל, כללו של דבר בין שריפה גוף קשה - כגון זהב ונחושת - באש, או שהקשה גוף רך - כגון בוץ ושעוה - הרי זה חייב משום מבשל. ולפי זה כתב הגאון רבי יוסף שאול נתנזון בשואל ומשיב תליתא (ח"ב סימן כ), שלדברי הרמב"ם יהיה אסור להניח פרוסת לחם רכה על הפלאטה בשבת, 'הפוך בה והפוך בה' עד שתהפך לצנימים³, כי זהו מקשה

2 הרב משנה ברורה היה בראדן ולא נחת לפרש את ההלכה לספרדים, לרוב ענוונותו לא חשב שספריו יגיעו גם לספרדים. לפני כחמישים שנה כשלמדתי בישיבת פורת יוסף היו לומדים בהלכה רק משנה ברורה ולא מייננים בספרי הפוסקים הספרדים, וכשהייתי אומר להם שמרן האבא כתב לא כך בירחון קול סיני, לא היו מתחשבים, כאילו משנה ברורה הוא כהלכה למשה מסיני. ברבנות הראשית היו בוחנים על ביאור הלכה, כשנכנסתי לתפקיד ביטלתי את זה והתמקדנו יותר בבית יוסף, היה אזיה ראש ישיבה אשכנזי שראה את זה כפגיעה בכבודו של המשנה ברורה, אמרתי לו שאם ירצו אפשר ללמוד ביאור הלכה וגם ליתן חן ולקוט יוסף, אבל לא יסכימו, יגידו: אתה שם ספר של אבא שלך, וכל שכן שלך, זה ניגוד עניינים...

3 לפעמים יש צורך להכין צנימים, אדם שיש לו קלקול קיבה, אין יוכל לענג את השבת? הוצה ללמוד רמב"ן או אור החיים על התורה, תענוג ללמוד רמב"ן על התורה! אבל יש לו קלקול קיבה ולא יכול להתרכז, אם יעשה צנימים ויאכל פרוסה או שתיים - ברכתם המוציא - יועיל לו.

גם אם כל רגע יצטרך ללכת לבית הכסא, בסופו של דבר יבוא לחשוב שם בדברי תורה. אני זוכר בתקופה שמרן זצ"ל כתב את יביע אומר חלק ג' וחלק ד', היה שקוע בלימוד בצורה מיוחדת, לא היה אפשר להפסיק אותו מהלימוד, כשהרבנית הייתה קוראת לו לא היה שומע עד שהיו נוגעים בו, אבל כדרכו של עולם צריך לצאת מידי פעם לבית הכסא, היה קורא לנו הבנים: תביאו לי עיתון 'המודיע', אז לא היה 'הדרך'... והיינו מביאים לו, פעם אחד הבנים שאל אותו: אבא, למה אתה צריך עיתון המודיע, כל מה שתכונתו שם זה על אשכנזים... אמר לו מרן: האמת שאני לא צריך עיתון, אבל אם לא אקח אותו לבית הכסא, פסיק רישיה שאני אהרהר בדברי תורה, לכן אני צריך להסתכל בעיתון להסיח דעת מהלימוד. עיתון חילוני מאן דבר כמיה, לא היתה הוה אמינא. כשמרן זצ"ל נבחר לרב ראשי בז' חשון תשל"ג, למחרת מרן ראה על שלחנו ידיעות ומעריב, שאל מי הביא אותם לכאן? ב"ה הבנים של מרן בני תורה, כל אחד אמר: לא אני. מרן קרע אותם לחתיכות דקות והשליכן לשירותים, זה ביטול תורה, אבל רצה להראות לילדים "ובערת הרע מקרבך". ביום השלישי ראו את הנהג שם את העיתונים, מיד קראו לו הרב: מה זה? אמר תנחני: כבוד הרב, יש לי בתלוש משכורת קיצה לעיתון לרב, אמר לו מרן: הכסף נתון לך ואל תכניס לי עיתונים לבית! עיתון חילוני מלבד כל האיסורים החמורים, גם מכניס השקפות פסולות. פעם נכנסתי לראש ישיבה אחד מפורסם בגיל שמונים שאינו מהחוג שלנו, ולפתע אני רואה על שלחנו ידיעות ומעריב, לא הבתיישתי ואמרתי לו: מה זה?! אתה נתן דוגמא לתלמידים שלך, בחורי ישיבת ההסדר, העיתונים האלו מרפים את האדם מכבוד לחכמים, והופכים את כל מעשי הרבנים לאינטרס ח"ו, ומכניסים השקפות פסולות, מלבד כל הפריצות והכפירה שיש שם. לא יראה

כי אין בישול אחר צליה⁴ ואפיה. לכן להלכה מותר להכין קפה בשבת, כמו שהוא רגיל בחול.

המחמיר יחמיר לעצמו

יא. המחמיר לא יספר כן ברבים כי אם יאמר: אני מחמיר נגד מרן, כי המחמיר נגד רבותיו הרי הוא מזולזל בכבודם, כך כתב הגאון רבי יעקב פראג'י אב"ד אלכסנדריא (סימן ט), והמחמיר נגד מרן הבית יוסף ומרן זצ"ל מראה כאילו לא היו מספיק בני תורה ח"ו, והוא מחמיר כי הוא יותר "בן תורה" ממרן... לכן צריך להורות ברבים את שורת הדין בדוקא, ולומר: מותר להכין קפה מכלי ראשון, ומי שרוצה בכל זאת להחמיר, יחמיר לעצמו.

כל ישראל ערבים זה לזה

יב. האשכנזים מחמירים על פי דברי הרמ"א (סימן שי"ח סעיף ה) שאסר בישול אחר אפיה, ומותר לאשכנזי לבקש מספרדי שיכין לו קפה בשבת, 'שמור לי ואשמור לך', גם הם יעשו לנו מלאכות שלהם מותר ולנו אסור, יש בזה דיון ארוך בילקוט יוסף סוף סימן רסג, מי שירצה יעיין שם [א.ה. ראה עוד בספר השיעור השבועי תשע"ח (פרשת שלח אות טו), שעומד לראות אור בקרוב בע"ה].

דעת הרב משאש

יג. הגאון רבי שלום משאש כשהיה במרוקו היה מחמיר מאוד, ניתן לראות בספריו תבואות שמש על אבן העזר, אבל כשהגיע לארץ והכיר יותר את מרן זצ"ל ופסקיו, התחיל להשתמש בכוחא דהיתרא, ניתן לראות בספריו שמש ומגן על אבן העזר⁵. אבל בחלק אורח חיים יש חומרות שנשארו בדעתו, אחד מהדברים בענין הכנת קפה בשבת, הרב משאש (בשו"ת שמש ומגן ח"ב האו"ח סימן ה-ט) כתב לאסור לערות מים רותחים מכלי ראשון על אבקת הקפה, והסביר את השלחן ערוך על פי דברי הרמ"א בהגה שם, שכתב "בכלי שני", כלומר מה שמרן כתב "ויש מתירים" הוא בכלי שני דוקא, אבל אינו חוזר על הדעה הראשונה שדברה על כלי ראשון. אמנם מצאנו לכמה מהאחרונים, המאמר מרדכי (סימן שי"ח סעיף ט"ו) ועוד, שפירשו כדברי הרב משאש⁶, אולם המעיין בבית יוסף יראה שמהות מחלוקתם של רבי אליעזר ממיץ והראב"ה היא על כלי ראשון, ולדעת ראב"ה כל שהוא אפיו או צלוי, יותר לא שייך בו איסור בישול, וכך פסק מרן.

הביקור בג'רבא

יד. לפני כעשר שנים ביקרנו בג'רבא, וכשראו אותי אמרו לי: כבוד הרב אנהנו מכירים אותך! שאלתי: מאיפה אתם מכירים אותי, אני פעם ראשונה בג'רבא?! אמרו שמכירים אותי מהלווין. יש שם לוויין והיו שומעים את השיעור של מרן זצ"ל כל שבוע, ומידי פעם הייתי מחליף את מרן בשיעור, פעם כשהיה צריך לקבל את פניו של סאדאת נשיא מצרים שהגיע לארץ שלח אותנו למלאות את מקומו בשיעור, ובעוד עשרות הזדמנויות שלא הרגיש טוב. ועד היום שומעים שם את השיעור שלנו כל שבוע דרך הלוויין. הגענו כמעט בשתיים עשרה בלילה, כל בני העיר כמעט הגיעו לשדה התעופה בתופים ובמחולות, ושרו שירים של ג'רבאים... משם נסענו לערבית ועשו שם תפלה עם מנגינות, "ראו בנים", ושמוחו מאוד. כשהגעתי לשדה התעופה הגיע קצין אחד והביא לי זר פרחים ענק, כמי זה? אמר לי: שלח את זה נשיא תוניס "בן עלי", ואמר תתן

⁴ אסור לחמם אותו על האש, אף שהוא כבר צלוי, משום מחזי כמבשל, וכן בתנור, אבל על פלאטה אינו נראה כמבשל ומותר, כפי שהרחבנו כמה פעמים בשיעורים (ראה בספר השיעור השבועי תשע"ו פרשת ויחי אות ו והלאה).

⁵ יש דיון אשכנזי חשוב בתל אביב שמחמיר ולא מתיר עגונה ע"פ היתר של "תרי רובי" [א.ה. ראה בשו"ת יביע אומר ח"ו (חאה"ע סימן ד) ומשם בארה], פעם פגשתי אותו ושאלתי אותו: הרי הגאון רבי יצחק אלחנן (בשו"ת באר יצחק חאה"ע סי' יח ענף י, דק"מ ע"ב, ובשו"ת עין יצחק ח"א סי' כב אות ט, ו"ח"ב סי' א ענף ד) שהיה גדול הדור לפני מאה שנה ויותר - התיר עגונה ע"פ תרי רובי, מה היה קורה אם היה צריך להתיר את בת אחותו על ידי תרי רובי, לא היית סומך עליו? חייך ושתק, אבל ההיתר הזה נכון, הרב משאש מתחילה החמיר בתרי רובי, ולבסוף חזר בו להקל.

⁶ התורה ניתנה לנו, התורה מונחת בקרן זוית וכל הרוצה ליטול יבוא ויטול, לא צריך להיבהל, אחר הרבה מיתון ושיקול דעת מותר לחלוק על אחרונים, בתנאי שילמדו את תורת החילוק, לצערנו היום יש הרבה אברכים צעירים שממהרים לחלוק ולא למדו את תורת החילוק, תמיד צריך להתבונן טוב אם יש לדמות דבר לדבר או שזה לא דומה, וצריך לראות את בעל השמועה כאילו עומד כנגדו (ירושלמי פ"ק דשבת ה"ב), כאילו אתה עומד בפני מרן זצ"ל או חכם בן ציון, אם אתה בטוח בעצמך ויש לך ראיות ברורות אתה יכול לחלוק, אבל לא תמהר לחלוק. יש אברכים שאין להם כח לקרוא קטעים ארוכים ולכן ממהרים לחלוק, אבל צריך להתבונן ולקרוא את כל הבית יוסף.

את זה לבנו של הרב של כדור הארץ!... מה יגיד, "הרב הראשי לישראל", יש כמה, "ראשון לציון", יש כמה, הוא הבין מי זה הרב... הראו לי שם שלחן ערוך 'דפוס הבחור', לפני שהשלחן ערוך הפך ל'זוג' עם הרמ"א, הוא נדפס לבד בלי ההגהות בשנת שי"א ושט"ו, וחמדתי את זה, אמרתי להם שיתנו לי בבקשה העתק, יש שם בחורי ישיבות, ישבו כל הלילה וצילמו והביאו לי מתנה, שאלתי: רק אחד עשיתם האם זה יפה שלי יהיה, ולמרן לא יהיה?... ישבו וצילמו עוד העתק למרן. ויש שם שינויים בכמה מילים מהשלחן ערוך המפורסם כיום, וגם בנידוננו יש שם תוספת של האות "ו" וזה שינוי מהותי בהגת ההלכה, ומחזק את הקו של מרן זצ"ל.

ראיה משלחן ערוך הבחור

טו. בשלחן ערוך (סימן שי"ח סעיף ה) שלפנינו כתוב בזו הלשון: א. יש מי שאומר שדבר שנאפה או נצלה, אם בשלו אחר כך במשקה יש בו משום בישול, ב. ואסור ליתן פת אפילו בכלי שני שהיד סולדת בו, ג. ויש מתירים. רישא, מציעתא וסיפא. ניתן להתווכח על מה חוזר היש מתירים, על הרישא - על כלי ראשון, שזו דעת מרן זצ"ל, או על האמצעיתא - על כלי שני ובכלי ראשון יהיה אסור, וזו דעת הרב משאש. בשלחן ערוך דפוס הבחור לא כתוב "ואסור ליתן פת אפילו בכלי שני" אלא ואסר, ואם כן המציעתא והרישא הם אותו מאן דאמר, מי שאסר בישול אחר אפיה וצליה, אסר גם ליתן פת בכלי שני, אבל "ויש מתירים" חולק לגמרי על דברי המאן דאמר הראשון, וסובר שאין איסור בישול אחר אפיה או צליה. כשבאתי לארץ רצתי מיד למרן זצ"ל והראיתי לו את הראיה הזו, ומרן שמח וכתב את זה באחד מגליונות ספריו.

מודה על האמת

טז. בזמנו הרב משאש כבר נפטר, ואם היה חי הייתי מראה לו את הראיה משלחן ערוך הבחור שאין בישול אחר אפיה או צליה כלל, ומן הסתם היה שמח בזה, היה מקבל את האמת ממי שאמר. פעם היה ויכוח בין מרן זצ"ל לרב משאש דרך הטלפון, הרב קרא לו מספר מנחת כהן, והרב משאש טען לו: המנחת כהן לפני, לא כתוב בו המילים האלו! ומרן אמר: אני קורא לך מנחת כהן! תבוא אלי אני אראה לך, והרב משאש היה ידיד של מרן בלב נפש והגיע עם המנחת כהן שלו, מסתבר שהרב משאש לא ראה קטע שלם במנחת כהן, כי היה לו דפקט בספר והיה חסר דף שלם... ולכן פסק מה שפסק, ומיד ביקש לצלם את הדף כדי שהספר יהיה מתוקן.

מיעוט רוטב

יז. הנידון שם במנחת כהן היה על תבשיל שרובו יבש ומיעוטו רוטב, כגון דגים עם רוטב, העיראקים אוהבים דגים עם רוטב, ואני מעיד - אני כשר לעדות, נכון?... - גם מרן היה אומר לרבנית לחמם דגים עם רוטב לסעודה שלישית. כיון שהרוטב הוא מיעוט ואינו עיקר, הולכים אחר שם התבשיל שהוא דגים, וגם מרן השלחן ערוך אסר לחמם "מרק" אבל התיר לחמם "רוטב", כי רוטב הוא טפל לתבשיל היבש. כך יוצא מדברי רבינו ירוחם (נתיב יב חלק ג דף סט סעי"א) בשם רבינו יונה שהובא בבית יוסף (סימן רגג), שכל **שרובו רוטב** יש בו איסור בישול אחר בישול, ואם רובו יבש אין בו בישול אחר בישול. ומרן השלחן ערוך (סימן שי"ח סעיף ד, ח, טו) פסק על פי דברי רש"י (שבת לד:) ורבינו יונה (הובא בנימוקי יוסף בבא בתרא י.) והרא"ש (פ"ג דשבת סימן י.) שמחלקים בין בישול אחר בישול ביבש לבין בישול אחר בישול בלח, אמנם מרן בבית יוסף (בסימן שי"ח) חזר להעתיק את רבינו ירוחם אבל בשינוי לשון, כל **שיש בו רוטב** יש בו משום בישול אחר בישול, לא כתב "שרובו רוטב", משמע לכאורה שאפילו מעט רוטב אסור. כך הבינו חכם בן ציון (בשו"ת אור לציון ח"ב פרק ל הערה ג) והרב משאש זצ"ל (בשו"ת תבואות שמש חאו"ח סימן סו, סוף עמוד קעז והלאה), וקפצו על המציאה כמה צעירים מזמננו, חשבו שכל מה שאמרו גדולי האחרונים מנחת כהן (במשמרת השבת שער ב פרק ב בד"ה התנאי השני), פרי מגדים (סימן רגג מש"ז סק"א), החיד"א (בברכי יוסף סימן שי"ח סק"ו), ועוד, שמוותר לחמם מיעוט רוטב, הסתמכו על מה שכתב רבינו ירוחם, ובהגלות נגלות דברי רבינו ירוחם המובא בסימן שי"ח, שכל שיש בו רוטב אסור, לכאורה

⁷ צריך לבדוק את הספרים אחר שקונים אותם שאין טעויות הדפסה, כנראה במרוקו לא נהגו לבדוק... כשמרן זצ"ל היה קונה ספרים היה בודק אותם שאין טעויות בהדפסה. כבר מצוה שלי הסבא חכם אברהם פטאל ע"ה קנה לי מתנה את כל ש"ס, ואחר הבר מצוה ישבנו עם מרן ועם כל הבנים, ובדקנו ספר ספר, ועל כל ספר שעברנו מרן כתב בכתב ידו "מוגה". אחרי שקונים ספר צריך לבדוק אותו, אדם קונה ספר ואחר כמה שנים מוצא שהדפיסו בו עמוד כתוב ועמוד לבן, כבר לא יכול להחליף. קשה לומר מקח טעות אחר שהשתמשת בזה כמה שנים.

יש לאסור. וגם ברבינו ירוחם בדפוס שלפנינו כתוב "כל שיש בו רוטב", משמע אפילו מעט רוטב אסור. ומסתבר שבבית יוסף בסימן רנג שכתוב כל שרובו רוטב אסור, יש טעות דפוס, או שברבינו ירוחם שלו היה טעות דפוס, ובנפול היסוד נפל הבנין.

הרוב קובע

כא. בילקוט יוסף (סימן רנג) הבאנו ארבעה טעמים מדוע הולכים אחר הרוב, טעם אחד שאי אפשר לצמצם, טעם שני שמיעוט רוטב הוא מצטמק ורע לו, הרב פראנק בהר צבי (ח"א עמ' רסד) כתב טעם נוסף מדין עיקר וטפל. ויש עוד טעם להתיר מדין פסיק רישיה דלא איכפת ליה, לכן להלכה ולמעשה מותר לחמם תבשיל שרובו יבש ומיעוטו רוטב.

מי שמאמין לא מפחד

כב. מי שמפחד יקרא לאחד שאמין ליבו בגיבורים, ויגבה ליבו בדרכי ה', אנחנו הספרדים צריכים להתגאות שפוסקים כדעת מרן שקיבלנו הוראותיו, כשם שאחינו האשכנזים יוצאים ביד רמ"א ומתגאים בזה. אף פעם לא תראה אשכנזי שישמע לך לעשות כדעת מרן, הוא יתווכח אתך ויעשה כדעת הרמ"א, הוא צודק, אל תיטוש תורת אמך. פעם אמר לי חכם בן ציון אבא שאול דבר נכון: אם לא היה מר אביך, היתה משתכחת תורת מרן הבית יוסף ח"ו, חלק היו "משתכנזים", וחלק היו נוהגים כדעת הבן איש חי שחולק על מרן בעשרות רבות של מקומות, מרן זצ"ל החזיר עטרה ליושנה וחזיק את פסקי מרן השלחן ערוך. כך אמר לי פה אל פה, רציתי לומר לו: אם כך למה כבודו לא עוזר למרן זצ"ל? כגון בענין ברכה על לולב לנשים, אבל משום דרך ארץ שתקתי ולא אמרתי כלום...

סיכום השיעור

כג. בסיכום: אם מרן זצ"ל התיר, אתה יכול לסמוך עליו ולעשות כן בפרהסיא. אנחנו סומכים על מרן בכל ההלכות ועושים בגאווה, עושים צנימים בשבת, ומניחים לחם במרק לרכך אותו, ולא חוששים למחזי כמבשל בפלאטה, ומי שרוצה להחמיר, שיחמיר לעצמו בצניעא, ותבוא עליו ברכה.

הביאור בדברי רבינו ירוחם

יה. אולם האמת היא, שגם ברבינו ירוחם שהיה לפני מרן הבית יוסף היה כתוב "כל שיש בו רוטב", ולכן העתיק כך בסימן שיח, ומה שכתב בסימן רנג "כל שרובו רוטב" ביאר כן מדעתו את דברי רבינו ירוחם, משום שאי אפשר לצמצם, שהרי אין לדבר סוף, אם לא תלך אחרי הרוב כמה שתסחט כל התיכה מהתפוח אדמה או מהבשר תמצא רוטב, ומה לי בלוע מה לי בעין, סוף סוף יש רוטב. ואת ההסבר הזה כותב המנחת כהן שהיה קדמון לפני כארבע מאות שנה. והמנחת כהן במקום אחר (שער שלישי פ"ג) ביאר את סברתו של רבינו ירוחם, שמיעוט רוטב הוא מצטמק ורע לו ולכן הולכים אחר הרוב שהוא יבש.

שמועות שוא

יט. אשר על כן, אין לשמוע לאוסרים לחמם תבשיל שיש בו מיעוט רוטב, ואל תשמעו לכל אחד שאומר ברדיו "דיברתי עם מרן זצ"ל והוא חזר בו", הכל שטויות ולא נכון, האמת לאמיתה כמו שאמרתי לכם, דעת הרב מאז ומתמיד ועד היום האחרון שהולכים אחר הרוב, ואם הרוב יבש אף שיש מיעוט רוטב מותר לחמם על הפלאטה.

מהו רוב

כ. כשאנחנו אומרים רוב יבש, לא כמו בכנסת שרוב הוא שישים ואחד מול חמשים ותשעה... אלא הולכים אחר שמו ועיקרו של התבשיל, אם נקרא יש הרבה מרק בשיעור הניכר לעין ונקרא "מרק" אסור, ואם יש בו רוטב בעלמא ונקרא "רוטב"

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מרן הרשל"צ שליט"א מביהכנ"ס היודים כל מוצש"ק. הרב המקדים בשעה 21:30, שיעורו של הרשל"צ בשעה 22:00 וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקו הליכות "בית מרן" *5293 שלוחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

לעלוי נשמת
נתנאל יחזקאל בן מלכה

לעלוי נשמת
סרה שרה בת חביבה

לכל המעונין להתברך נפיו קודשו של מורנו ורבינו הראש"ל שליט"א בשידור חי בשיעורו השבועי להצלחה לרפוא"ש או לעילוי נשמת יקירכם **חייגו: *5290**

ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של 'בית מרן' 90.5fm, 92.5 fm, 100.7 fm וב'קול חי' 93.00fm, 92.8fm

חודש הרחמים והסליחות קום קרא בתחנונים

למחיי און אבאר אצבור פאמפאליק וקוראי זאון 'בית מרן' זא פוצאט לאור א
ספר הסליחות השלם 'בית מרן' ע"פ פסיקותיו של מורנו ורבינו
רבי עובדיה יוסף זצוק"ל
וממשיך דרכו מרן הרשל"צ שליט"א

לפרטים והזמנות חייגו: **אבי- 054-6848322**

העלון להצלחתם של: בתיה בת אסתר- נחת מוהלידים, בתיה בת לאה- זיווג הגון, חיה בת מירה מול- רפואת הנפש והגוף, יצחק בן גולדה הנבד- הצלחה ופרנסה, עליזה בת מול- זיווג הגון, מול בת חנום- רפואה שלימה, מינה בת אסתר- כל הישועות, מנחם פנחס בו לאה- חזרה בתשובה.

וממילא נחשבו כולן כמו אחיותיו ולא היה יכול לשאת מהן, לכן היה צריך לקחת מבנות הגרים שלא היו נשמותיהן קשורות עמו.

ויש מפרשים, כי משה רבינו מרוב ענותנותו היה סבור שיראת שמים היא דבר קטן, שהרי על מצוה גדולה יש שכר גדול, ועל מצוה קטנה יש שכר קטן יותר, והנה אמו של משה רבינו היא יוכבד שהיתה מהמיילדות העבריות, ופרעה אמר להן (שמות א טז) "וראיתן על האבנים אם בן הוא והמיתן אותו", והמיילדות שהיתה להן יראת שמים לא שמעו לו, כמו שנאמר (שם פסוק יז) "ותיראן המילדות את האלוקים ולא עשו כאשר דיבר אליהן מלך מצרים ותחיינ את הילדים".

ומה היה שכרן? (פסוק כא) "ויהי כי יראו המילדות את האלוקים ויעש להם בתיים" - בתי כהונה ובתי לוויה.

נמצא שבזכות היראת שמים שלה זכתה יוכבד לכן כמשה רבינו, וכיון שהיה עניו מכל האדם, היה סבור שאין זה שכר גדול כל כך. לכן אמר "מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה".

וזה מה שאומרת הגמרא "לגבי משה מילתא זוטרתא היא", כלומר, מזה שהוא עצמו היה השכר של אמו, הבין משה שיראת שמים היא דבר קטן.

אבל אנו שיודעים את גדלותו של משה רבינו ע"ה, יודעים אנו כמה גדול שכרה של יראת שמים, וכמה גדולה וחשובה היא לפני הקב"ה.

להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 054-8463097 דוד

"והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם ושמר ה' אלוקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך" (י.ב).

בפסוק זה התנה הקב"ה את קיום השבועה שנשבע לאבותינו בשמירת מצוות התורה. ולכאורה קשה, הלא השבועה שנשבע לאבותינו לא היתה על תנאי, ואיך יתכן שאם ישראל לא יקיימו את המצוות הקב"ה לא יקיים את שבועתו? ותירץ הכלי יקר: הקב"ה נשבע לאבותינו שייטיב לבניהם אחריהם, אך לא אמר להם באיזה דור יקיים את השבועה, ובכל דור ודור יכול לומר שלא בדור הזה יקיים את הבטחתו.

על זה אומרת התורה "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם" - אם תקיימו את המצוות, אז "ושמר ה' אלוקיך לך את הברית ואת החסד ואת השבועה", אבל אם לא תשמרו את המצוות, ישמור הקב"ה את בריתו לדור אחר.

"ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוקיך ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו ולעבוד את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך" (י.ב).

שואלת הגמרא במסכת ברכות (לג): אטו יראת שמים מילתא זוטרתא היא? וכי יראת שמים דבר קטן הוא? והרי אמר רבי חנינא משום רבי שמעון בן יוחאי, אין לו להקב"ה בבית גנזיו אלא אוצר של יראת שמים, שנאמר (ישעיה לג) "יראת ה' היא אוצרו", ומה אדם שם בבית גנזיו - את הדבר היקר והחשוב לו ביותר, ומדוע אמר "מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה"?

ומתרצת הגמרא: לגבי משה מילתא זוטרתא היא. בשביל משה רבינו יראת שמים היא דבר קטן, כיון שהיה שלם בה. משל לאדם שמבקשים ממנו כלי גדול ויש לו - נדמה לו ככלי קטן, שהרי זה קטן בעיניו. ואם מבקשים ממנו כלי קטן ואין לו - נדמה לו ככלי גדול.

ולכאורה קשה, הרי משה מדבר עם כלל ישראל, וביחס אליהם זה דבר גדול, וא"כ מה התשובה שלגבי משה מילתא זוטרתא היא?

ופירשו המפרשים: כל יהודי יש בו ניצוץ של משה רבינו ע"ה, ומכח הניצוץ הזה הוא יכול לזכות ליראת שמים בלי מאמץ גדול, לכן זה נחשב דבר קטן. וזה אומרת הגמרא: לגבי משה מילתא זוטרתא היא - כלפי הניצוץ של משה הטמון בכל אחד ואחד יראת שמים היא דבר קטן.

ובזה פירש מו"ז הגדול הרב אור שרגא זיע"א מדוע משה רבינו מנהיגם של ישראל היה צריך לשאת אשה גיורת מבנות יתרו, ומדוע לא נשא מבנות ישראל הכשרות? ותירץ, כיון שנשמות כל ישראל היו קשורות עם משה רבינו ע"ה,

המקובל האלקי
רבי יהודה פתיה זיע"א
ידוע מעלת פדיון הנפש
שכמחת להסיר כפני אדם חולי, צרה ויגון, וטוב וראוי לעשות פדיון נפש

מתוך דברי קודשו של
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
בעניין חשיבות פדיון נפש

"והיא סגולה בדוקה ומנוסה
לרפואת החולים"

רבי אגודת "בית מרח" עורכים פדיון נפש לכל שם ושם.
להעברת שמות שלכם ובני משפחתכם **חייגו *5290**

כתב ע"י הרה"ג רבי משה והב שליט"א
רב מחלפות ישראל ומנהל מחלקת הכשרות והכונן בתורה

בעקבות רבותינו הדליקו נר
לעילוי נשמת הרה"ק אב"ד

בספר "רוחות מספרות" מובא מקרה של יהודי שנכנס בו רוח של דיבוק הלך אותו יהודי למרן בעל הבן איש חי שיעשה לו תיקון לנפשו שלח אותו בעל הבן איש חי לרבי אליהו מני זצוק"ל וכתב לו "קליפה קשה מלובשת באותו יהודי" ואין לי עסק בזה ואפ"ה נתן רבינו הבן איש חי מוזהר לאותו יהודי לשמירה אך זה לא עזר לו ואז פנה לרבינו רבי יהודה פתייה ועשה לו יהודיים להוציא את הרוח מאותו אדם ואחר דין ודברים קשים עם הרוח שאמר לרבינו שאין לו מנוח והוא נמצא בכף הקלע הוציאה רבינו את הרוח מאותו יהודי, ובספר "רוחות מספרות" מספר רבינו שלאחר התייעצות וחקירה עם רבינו הבן איש חי והמקובל הגדול רבי שמעון אגסי נודע להם שאותו הרוח היתה רוחו של שבתאי צבי ש"י אשר תיאר לרבינו את כל הדברים והגלגולים הקשים שקורה איתו למעלה, ובאמת לאחר אותו תיקון עזבה רוחו של שבתאי צבי את אותו יהודי ונכנסה נשמתו של שבתאי צבי לנהיגם.

בחודש שבט בשנת ה'תרצ"ז חלה רבינו ואושפז בבית חולים וכשמצבו הלך והחמיר עלה תלמידו רבי סלמאן מוצפי זיע"א לקברה של רחל אימנו ע"ה וערך תפילות ותיקונים לפני הקב"ה לרפואתו השלימה ונתן מחייו חמש שנים למורו רבינו יהודה פתייה ולאחר חמש שנים בחודש אב ה'תש"ב (1942) השיב רבינו את נשמתו הטהורה לבורא עולמים ומנוחתו עדן בהר הזיתים והוא בן 83 שנים בפטירתו.

המקובל הגדול רבי יהודה פתייה זצוק"ל
ביום רביעי הבא יחול יום פטירתו של המקובל הגדול רבי יהודה פתייה זצוק"ל

רבינו נולד בתאריך ב' בשבט ה'תרי"ט (1859) לאביו המקובל הגדול רבי משה ישועה פתייה זצוק"ל בעיר בגדאד שבעירק בילדותו למד במדרש "תלמוד תורה" וכשסיים לימודיו עבר ללמוד בישיבת "מדרש בית זליכה" שם קנה לעצמו שם של ידען גדול בש"ס ובפוסקים ואביו רבי משה ישועה שגילה את ידענותו בתורה ובפוסקים החל ללמוד עמו וזהר וכתבי האר"י עד שידע אותם בע"פ.

בילדותו זכה לשמוע מדרשותיו של מרן בעל הבן איש חי זצוק"ל ובהיותו בן 17 שנה בלבד הוסמך למורה הוראה ע"י רבינו רבי עבדאללה סומך זיע"א. שהיה רבו של מרן "הבן איש חי" וגם היה כשליח ציבור בבית מדרשו, בגיל 25 היה בקיא גדול בתורת הנסתר וכתב את חיבורו הראשון על פי תורת הנסתר הנקרא "יין הרוקח" המפרש את האידרה רבא ואידרא זוטא, רבינו היה ידוע בתיקוני הנפש שהיה עושה לנפטרם ולדיבוקים שהיה מוציא לאנשים והיה מדבר עם הדיבוקים להוציאם מגוף האדם.

מאור ישראל

הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
במינהל הקהילה בדריי קול חי בתוכניתו של הרב בן לולו
כל יום חי בשינה 13:30

השטר יש להניח שהלווה השתעבד לפרוע במטבע של מקום הפרעון וכן כתב הרמב"ם בפרק י"ז מהלכות מלוה ולווה הל' ט וכן כתבו שאר הראשונים.

וכן פסק מרן השו"ע בחושן משפט סי' מ"ב סעי' י"ד שכתב בזה"ל "המציא שטר חוב על גבי פסד מִאֵה דִּינָרִים אוֹ סֶלְעִים, וְלֹא מִתְפָּרֵשׁ אִיזָה מְטַבֵּעַ אִם הָיָה כְּתוּב בוֹ: בְּבָבֶל, מְגַבְהוּ מְמַעוֹת בְּבֶל. וְאִם הָיָה כְּתוּב: בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מְגַבְהוּ מְמַעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. לֹא הָיָה כְּתוּב בְּשֵׁטֶר שֵׁם מְקוֹם, וְהוֹצִיאָוּ בְּבָבֶל, מְגַבְהוּ מְמַעוֹת בְּבֶל. הוֹצִיאָוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מְגַבְהוּ מְמַעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בָּא לְגַבּוֹת מְמַעוֹת הַמְּקוֹם שֶׁיֵּצֵא בוֹ הַשֵּׁטֶר, וְנִטְעַן הַלְוָה שֶׁהִמְעוֹת שֶׁאֵינִי חַיִּיב לוֹ מִכֶּסֶף שֶׁהוּא פְּחוּת מִזֶּה הַמְטַבֵּעַ, יֵשְׁבַע הַמְּלוֹנָה וְיִטַּל. וְאִם הָיָה כְּתוּב בוֹ: מִאֵה כֶּסֶף, וְלֹא פָּרַשׁ אִם סֶלְעִים אִם פּוֹנְדֵי יוֹנִים, מֵה שֶׁיִּרְצֶה לֹוֹה מְגַבְהוּ." ע"כ.

ולפי"ז נראה לומר להלכה: שאותו אדם חייב לשלם לבית הכנסת כסף ממש כמנהג המקום ולא מטלטלין אא"כ הגבאי הסכים שיקנה דברים הצריכים להכניס.

שאלה: אדם שהתחייב כסף לבית הכנסת כגון שקנה עליה לס"ת וכד' ורוצה לשלם במטלטלים במקום כסף כגון: כוסות חד פעמי וכד' האם מותר לעשות כן?

תשובה: יש נדון דומה לנדו"ד שכתב בספר בית שמואל ס"ק ב' לענין אם קידש אשה על תנאי שיתן לה סך מסוים, ובסוף נתן לה שווה סך בע"כ, שלדעת המהרי"ט אינה מקודשת אבל כתב לדחות דבריו שהרי ראינו בעבד עברי שנתנית שווה כסף בעל כרחו הוי נתינה, ובפתי"ש כתב בשם ספר המקנה שחשיב לספק קידושין, ולפי זה בנדו"ד היה נראה לומר שיכול אותו אדם לשלם את התחייבותו לבית הכנסת ע"י שווה כסף.

אבל להלכה י"ל שודאי שאינו יכול לשלם במטלטלין, שהרי התורם תורם על דעת המקום, כמו שהגמרא בכתובות בדף ק"י אומרת לענין שטר חוב שצריך הלווה לפרוע במעות של המקום הרשום בשטר, ואם לא רשום מקום השטר צריך לפרוע במעות של מקום הפרעון. והסביר שם הר"ן שכאשר לא רשום מקום

אקטואליה בהלכה

הרב אברהם דניאל שליט"א
רב במסגרת חלומות "בית מדרש"

דיני בין הזמנים

שאלה: אדם שאיחר את המניין מפני שהיה עיכוב בנסיעה ויצא לו להתפלל ביחיד, ואינו יודע לאיזה כיוון מתפללים, כיצד עליו לנהוג?

תשובה: אדם שהוא אנוס ולא התפלל במניין צריך להתפלל ביחיד, לפני שיעבור זמן תפילה. ואם נמצא בדרך ישים לב לעצור במקום מבוסס, כגון תחנת דלק או מקום שמיועד לעצירה, ולא בשולי הכביש. ולכתחילה צריך להתפלל לכיוון ירושלים ואם נמצא בירושלים צריך להתפלל לכיוון הכותל המערבי, ואם אינו יודע היכן הכיוון כתב מרן השו"ע (סימן צ"ד סעיף ג') וזה לשונו: "מי שאינו יכול לכונן הרוחות יכוון ליבו לאביו שבשמים".

שאלה: אנו מתארחים בבית מלון בשבת, רצינו לדעת כיצד עלינו לנהוג בזמן הדלקת נרות שבת?

תשובה: ברוב בתי המלון נותנים לכל האורחים מקום מיוחד להדליק בו, כגון בחדר הלווי של המלון או בכניסה. אנו הספרדים לא יכולים לברך במקום זה משום שתוספת אורה לא מברכים עליה. ולכן אנו יכולים להדליק בחדר שינה בברכה, וידוע שאין בעלי המלון מסכימים להדליק אש בחדר השינה שמא תפרוץ דליקה. לכן עלינו להדליק את מנורת הלילה שנמצאת בחדר בברכה. ואין לחוש לברכה לבטלה שכן כתב מרן מלכא בספרו חזון עובדיה (חלק א עמוד ר"ב) "שבשעת הדחק יכולים לברך על הדלקת נר שבת ולהדליק את המנורת לילה".

שאלה: אנו נמצאים בדרך וברצוננו לאכול לחמנייה (שברכתה המוציא) ואין ברשותנו מים לנטילת ידיים כיצד עלינו לנהוג? והאם הדין שונה בקטן?

תשובה: ידוע שכל אכילת פת החל משיעור כזית (שהוא 27 גרם) מחויבת בנטילת ידיים וחכם עיניו בראשו שאם יודע שיצטרך לסעוד בזמן נסיעה יקח אתו מים לנטילה.

אך אם אין ברשותו מים כתב הרמב"ם (פרק ו') שאם אין מים מצויים לפניו בריחוק יותר מארבעה מיל לפניו, ולאחריו מיל (שכל מיל הוא 960 מטר בסה"כ לפניו 3.840 מטר ולאחריו 960 מטר) שייטול ידיו במפה. וכן פסק מרן השולחן ערוך (סימן קס"ג). ונחלקו הפוסקים אם הולכים בכידי שיעור של הליכה למרחק מקום זה או כידי מרחק מקום זה. שאם נאמר כידי מרחק זה ברגל ייקח זמן של 72 דקות ובנסיעה פחות מכך. ואם נאמר כדי שיעור זה, אין הבדל בין הליכה ברגל לבין נסיעה שהכל שיעור אחד הוא- 72 דקות. וידוע שההלכה שהולכים כידי שיעור זה ולא מרחק, על כן צריך לשער אם במהלך נסיעה של 72 דקות נמצא מים צריך לחכות. ואם לא נמצא מים מותר לאכול עם מפה או עם שקית ניילון על ידיו. ואם השעה דחוקה והרעב גובר במקום צורך גדול יכול לסמוך על הפוסקים שאומרים שמספיק כידי הליכה לשיעור זה. וקטן יכול לאכול מיד.

בטיחות לנסיעה עם ילדים ברכב

פינת בריאות
אתם שואלים והמומחים עונים במייל:
betmaran1234@gmail.com

הנהגים. ותרנו על עצירה עד שתגיעו לתחנת דלק או לפחות תחנת אוטובוסים. בנוסף, בשום פנים ואופן אסור לעצור את הרכב על כביש ללא שוליים - גם אם אין מכוניות באופק.

אבורו את הרכב במשחקים מתאימים: משחקי ילדים שמתאימים לבית לא בהכרח יתאימו גם לרכב. התפקיד שלכם בתור הורים ונהגים הוא לאבור את הרכב בצעצועים שמצד אחד לא יסיחו את דעתכם, אך מצד שני גם לא ישעמומו את הילד. רצוי לתת עדיפות למשחקים שלא תופסים הרבה מקום ושכלל מקרה לא מחייבים אף סוג של מעורבות מצדכם. אם יש לילד כמה משחקים אהובים, אפשר לתת לו לבחור מתוכם או לשמור כמה צעצועים באופן קבוע בתוך הרכב.

סעו לאט! בסופו של דבר, עדיף לכם להגיע באיחור קטן מאשר חלילה לעבור תאונה או לסכן את המשפחה. הכלל הכי חשוב בנסיעה בטוחה על רכב משפחתי היא לשמור על המהירות המותרת. סעו לאט ואל תשכחו לשים לב למה שקורה סביבכם. שמרו על ערנות כלפי שאר הנהגים, הולכי הרגל ורוכבי האופניים. בצורה כזו לא רק תשפרו את הבטיחות, אלא גם תעבירו מסר נכון ודוגמא אישית כלפי הילדים.

לא שוכחים ילד ברכב!!

כללי בטיחות לנסיעה עם ילדים ברכב

נסיעה ברכב בטיחותי יכולה להציל חיים והיא חשובה שבעתיים כאשר אתם נמצאים יחד עם המשפחה. כל הורה צריך לדעת איך לשמור על הבטיחות מהרגע שבו הוא עולה על ההגה:

כיסא בטיחות מתאים: ודאו שהוא מתאים לו מבחינת מידות וגיל. תינוק עד גיל שנה ועד משקל 9 ק"ג צריך לנסוע נגד כיוון הנסיעה, בעוד ילדים גדולים יותר יזדקקו לכיסא מסוג בוסטר.

הימנעו מהסחת דעת: המשפחה שנמצאת איתכם ברכב בטוח תסיח את דעתכם עם ויכוחים והערות. התפקיד שלכם הוא להימנע מכל זה ולהישאר מרוכזים

במידה ואינכם מצליחים לשמור על ריכוז או לחילופין מרגישים עייפים, עצרו להתרעננות. נסו להחליף את משמרת הנהיגה עם בני הזוג ולעולם אל תורידו את המבט מהכביש.

עצרו בצד הדרך בבטחה: חייבים לעצור בצד הדרך כי הילד בוכה או צריך לשירותים? עשו זאת בבטחה. זכרו שיש רק מספר מקומות בודדים על כל כביש מהיר שבהם ניתן לעצור. במידה ואין מקום כזה, אל תסכנו את עצמכם ואת שאר

לחיות עם האמונה

הרב הגאון רבי יעקב לוגאסי שליט"א
רב מדרשיית "בית סוף" ומחבר סדרת הספרים "ני לדגלי ועוד..."

אהבת ה' נמצאת בתוכנו

אדם יכול להקשות על המצווה "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך": איך אפשר לצוות לאהוב, הרי אהבה היא דבר פנימי שתלוי ברגש? איך אדם יכול לאהוב כשהוא עומד מול ניסיון של "בכל נפשך" - אפילו הוא נוטל את נפשו? "בכל מאדך" - בכל מידה ומידה שהוא מודד לך - עוני, חולי, רווקות וכדומה? "בכל לבבך" - בשני יצריך, לעצור עצמך מהחשקים ומהרצונות? איך ניתן לעשות את כל אלה בעבור אהבת ה', ועוד לצוות על כך?

המצווה הזו יקרה ביותר. אנו רואים שיש לנו מצווה לקוראה בבוקר, בקריאות שמע של שחרית, ערבית ועל המיטה, לשימה בתפילין של יד ושל ראש, ובמזוזות. זו מצווה יסודית, תמידית, וכל נועם היהדות נמצא בתוכה.

האמת שלא קשה לאהוב את ה'. יש לך סיבה פשוטה וסיבה עמוקה. הסיבה הפשוטה היא, שלא ייתכן שהקב"ה ידרוש מאתנו דבר, שלא ישתלם לנו פי כמה וכמה. איך אוכל לאהוב אדם שדורש ממני אלף שקל? רק אם יבטיח שייתן לי תמורתם עשרת אלפים שקל!... איך אוכל לאהוב אדם שמכה אותי? רק אם יבטיח לי שעל כל הכאה ייתן לי פיפיו שישתלם לי פי כמה וכמה!... זו תשובה פשוטה, שמתאימה גם לקטנים ועמי ארצות. גם בר מצווה או בת מצווה ואנשים פשוטים מצווים לאהוב את ה', כך שחייבת להיות כאן הבנה פשוטה וקלה, והיא, שאם הקב"ה דורש מאתנו לאהוב, סימן שזה משתלם לנו, ובוודאי שייתן לנו פי כמה וכמה ממה שהוא דורש מאתנו.

אבל ישנה גם תשובה יותר עמוקה, המובאת ב'שפת אמת', וגם רבי יחזקאל לוינשטיין עומד עליה: אם הקב"ה מבקש מאתנו לאהובו, סימן שהאהבה נמצאת בתוכנו! הרי לא ייתכן, כפי שהסברנו, לצוות על אהבה במצבים שנוגדים אותה, ואף מעוררים שנאה וזעם.

התירוץ נעוץ בקושיה. איך אפשר לנו לאהוב? האהבה קיימת בנו! הקב"ה נפח בנו נשמה, ואנו חלק ממנו, חלק אלוק ממעל ממש, "כי חלק ה' עמו" - חלק מהקב"ה זה "עמו". כל דבר תמיד חפץ להידבק בשורשו, הנשמה של האדם חפצה בטבעה להידבק בשורשה, שזהו הקדוש ברוך הוא, בוראה. כך שמציאות האהבה לה' טבועה באדם.

מעיד הגאון רבי יוסף יעב"ץ: "ממגורשי ספרד אני, וראיתי כמו עיני, שכאשר רצו להעביר את ישראל על דתם בזמן האינקוויזיציה, נשים ועמי הארץ, רצו למות על קידוש ה' באהבה".

האהבה נמצאת בלב, אלא שהיא אטומה בגלל העולם החומרי, מפאת הגוף הגשמי, אבל כשהאדם מסלק את אטימותו ומתבונן באמת כדי לגלותה, מיד האהבה צפה ועולה מאליה.

כאשר נתבונן בהשקעה שהשקיע הקב"ה בנו, ניווכח שבאמת אין שום קושיה כיצד אפשר בנקל לאדם לאהוב את ה' בכל לבבו, בכל נפשו ובכל מאודו.

ניתן לשמוע כל יום 5 דקות של אמונה יומית *5293* שלוחה 3

אתגרים בחינוך

הרב אברהם ברזילאי שליט"א
י"ר מרכז אתגרים בחינוך ומגיש התכנית קידוח שקופים כרדיו 'קול חי'

ונחמתא דאמירן בעלמא

השבת הזו היא השניה מתוך שבע שבתות המכוננות בפי חז"ל 'שבע דנחמתא'. שבתות אלו קרויות כך על שם ההפטרות- המלאות בדברי נחמה והרגעה- אותן נקרא במהלך השבתות הבאות, אחרי שעברנו את שלושת השבועות של בין המצרים (אלו נקראו 'תלתא דפורענותא').

הבה נתבונן ברחמי ה' העצומים- על כך ש'ציער' אותנו שלושה שבועות בלא כלי שיר, בלא חתונות, בלא בגדים חדשים ובלי אכילת בשר, הוא ממנה להרגיענו ולנחמנו, לא יום ולא יומיים אלא שבע שבתות תמימות העתידות לחצות את גבול חודש אב ולהכנס עמוק עמוק אל תוככי חודש אלול- חודש הרחמים והסליחות.

לא פעם הזכרנו בטור זה את ההקבלה שישנה בלוחות הברית בין 'אנכי השם' ל'כבד את' ולא בכדי.

הקבלה זו באה ללמדנו כי יחסינו עם הילדים צריכים להילמד מיחסי הקב"ה אלינו (כמובן שמדובר במה שנוגע לרחמים ולא להיפך...) הבה נתבונן: ישנו אב, שבניו טענו וטענו בגדול! הוא שלח להם נביאים, התראות ואזהרות אך להם לא היה איכפת, עד שבסופו של דבר החריב את ביתו ושרף את היכלו.

וגם משנתקנו ימי בין המצרים לא הטיל את כל ההגבלות בבת אחת אלא קמעא קמעא.

בתחילה 'בין המצרים' אח"כ 'תשעת הימים' שבוע שחל בו 'ורק אח"כ ט' באב עצמו. והנה רק נגמר הצום וכבר רחמיו יתברך מתגלגלים עלינו בכמויות- 'שבע דנחמתא' כנגד 'תלתא דפורענותא' - שבעה מול שלושה- יותר מכפול!

חשבתי שאולי אנו צריכים ללמוד מזה לעצמנו. כמה פעמים אנו מעירים, מבקרים ומענישים את ילדינו? כמה "פורענותא" אנו עושים להם ביום? אוהה, המון! אך האם דואגים אנו לתת להם 'שבע דנחמתא' על כל תלתא דפורענותא?... האם דואגים אנו להביא עליהם גם את ימי "הרחמים והסליחות" או שאנו הולכים ונסחפים, הולכים ושוקעים בים הביקורת, ההערות הגערות והעונשים...

הבה ננסה לדמיין לעצמנו מה היה קורה אם רק היה הקב"ה מתנהג עמנו בדיוק כמו שאנו נוהגים עם ילדינו?... אינני מקנא בנו, מה היה המצב אז.

כתוב שאחרי שחטאו ישראל בחטא העגל, היה משה רבינו עליו השלום בנוך מאוד.

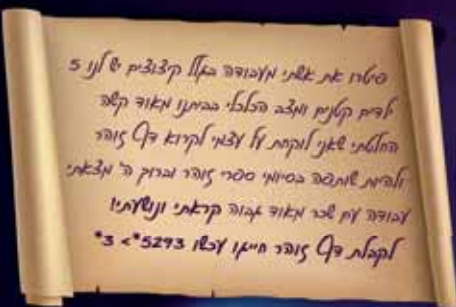
מעולם לא עמד לפני הקב"ה בנסיון לכפר על עבודה זרה! הקב"ה ראה את מבוכתו וגילה לו סוד. לימד אותו את שלוש עשרה מידות של רחמים ואמר לו: "כל פעם שיחטאו ישראל יעשו לפניי כסדר הזה ואני מוחל להם."

לא נאמר יאמרו לפניי, אלא יעשו לפניי. אם אנו נהיה עם ילדינו 'חנן ורחום אך אפיים ורבי חסד', אזי גם הקב"ה ינהג עמנו כך ויטיב אחרייתנו מראשיתנו, אמנ! אמנ!

סיום הזוהר בפעם השניה!!!

ממשיכים במיזם הענק לסיומי ספרי הזוהר

קה על עצמך דף אחד והייתה שותף בסיום ההגהר
> הייג עצמך 5293* שלוחה 3* <

העלון להצלחתם של: רועי בן חוה- כל הישועות, שני לבנת בת איילה- זיווג הגון, תהילה בת רעות חמדה- הצלחה ובריאות, אודל בת ליהו- נחת מהילדים, איתן בן ישראל- זרע בר קיימא, ביילה בת שרה פרומה- רפואה שלמה, ביתיה בת אבישלום- פרי בטן.

מזכרה הרכים הרב הגאון רבי יגאל כהן שליט"א
וגם בשלוחה מיוחדת *5293 שלוחה 6-13 בחיזוק יומי ושגורים מלאים

בחסדך בטחתי

"אמר ר' מאיר בשעה שאדם מצטער שכינה מה אומרת? קלני מראשי קלני מזרועי, אם כן, המקום מצטער על דמן של רשעים שנשפך, קל וחומר על דמן של צדיקים". ומסביר שם רש"י את המלה "קלני", שכביכול לבורא יתברך כואב כשליהודי כואב כמו שאומר אדם ראשי כבד עלי זרועי כבדה עלי, וכמו שנאמר (ישעיה סג, ט): "בכל צרתם לו צר", כשיהודי בצער השכינה בצער.

כך גם הדברים להפך, כשליהודי טוב גם לבורא עולם טוב. ואם אנחנו מיחלים חלילה לצרת חברנו, בעצם אנחנו מיחלים לצער הבורא יתברך.

ואיך יהודי יכול לומר בפיו שהוא אוהב את הקב"ה בזמן שהוא צר עין על הצלחת הבורא כי הצלחת חברו היא הצלחת הבורא.

אוהב ה' באמת? בוא נבדק

אומרים בשם הבעל שם טוב הקדוש ששלוש אהבות צריך היהודי לאהב: האחת- אהבת השם יתברך, השניה - אהבת ישראל והשלישית - אהבת התורה הקדושה.

לא נתן לאהוב האחד ללא משנהו. ואם ראינו יהודי שמוזכה את הרבים ומפרסם יותר מאתנו ואף אהוב מאד על הצבור ולא נוה לנו בזה, ואפילו מנסים להכפיש אותו חלילה, אזי חסרות לנו כל שלוש האהבות. בודאי שאין אנחנו אוהבים את הקב"ה, כיון שהשמחה שלו כל כך גדולה שיהודי מוזכה את עמו ישראל בתורה ויראת שמים טהורה. ואם אנחנו מייחלים למעט את הצלחת החבר, בודאי שאין אהבת הבורא בלבנו.

(מתוך הספר יגל ליבי - הרב יגאל כהן שליט"א)

הפתרון לקנאה/ הפתרון לסיבת הקנאה- הכרת הטוב

הוא להתחזק בהכרת דרכי הבורא. וכבר אמרו חז"ל (יומא לח): "אין אדם נוגע במוכן לחברו כמלוא נימא". הבורא יתברך אינו מוגבל בסכום של כסף או בכל דבר שרוצה לתת לאדם. ואפילו כבוד שאדם רוצה להשיג, הצלחת האחר אינה מחסירה מאתנו דבר. ואפילו בעל חנות לשעונים שפתחו ממש לידו חנות נוספת לשעונים והמחירים שם זולים יותר, ידע היטב בלבו שאין אפשרות לאף אדם בעולם להחסיר ממנו אגורה אחת ממה שגזר עליו הבורא יתברך. ואף אם יפתחו קניון שלם של שעונים, השם יתברך ישפך עליו חן מהשמים ודוקא אצלו ירצו כולם לקנות.

אם חברך לחדר זכה בשידוך מיוחד במינו וזכה גם לקבל דירה מהצד של הכלה, אל תדאג, ידידי! יש למלך מלכי המלכים מיליונים של שידוכים טובים ודירות טובות, ואם רק תשמח בהצלחת חברך שהיא הצלחת הבורא, אף אתה תזכה לקבל מהשם יתברך את משאלות לבך.

הקנאה נובעת מחסר אמונה. האדם צריך להאמין שהעולם כלו תחת שליטתו המלאה של הבורא יתברך, ובידו לתת לכולם שפע אין סופי בכל בחינות החיים: זוגיים, ילדים, נכדים, פרנסה, הצלחה בלמוד התורה וגם מספר תלמידים. ואם ראית שהשעור של הרב שלפניך היה מלא יותר, דע לך, שמאת ה' היה הדבר והצלחתו אינה גורעת דבר מהצלחתך.

הפתרון לסיבה השלישית - כדי להבין איך הבורא יתברך מתבונן על צרי העין שכואב להם לראות בהצלחת האחר, נתבונן במשנה במסכת סנהדרין (מו):

התיקון הגדול

יום רביעי כ"ז באב
יום פטירת

רבי יהודה פתיה זצוק"ל
הידוע בסגולותיו לתיקון פדיון נפש

ארגון 'בית מרן'

יערוך תיקון מיוחד בציונו הקדוש
ע"י תלמידי חכמים וירא"ש

להעברת שמות עד יום רביעי בשעה 13:00

חייגו *5290

בקו 'הליכות בית מרן'
למעלה מ-300 אתרי נופש ואטרקציות

✓ שומרי שבת ✓ לפי שמות
✓ לפי אזורים

התקשרו עכשיו *5293 שלוחה 13

**מיוחד!!
לפני בין הזמנים**

לאור המקרים של שכחת ילדים ברכב
'אגודת בית מרן' יוצאת במיזם ענק
למען אנ"ש

פתרון חדש
שמונע שכחת ילדים ברכב

לא משאירים ילד ברכב!!

ניתן להשיג במספר *5293 שלוחה *4

העלון להצלחתם של: יוסף חיים בן מלכה- פרנסה, בריאות וכל הישועות, מרים בת אסתר- רפואה שלמה, נגיט בן סולטנה- הצלחה בכל, עמליה בת אלמוגית- הצלחה, עמנואל בן ציונה- זיווג הגון, ציונה בת סעידה- רפואה שלמה, שלמה בן יעל איזה- ברכה והצלחה, שרה זלאת בת מרים- הצלחה בכל.